

Här kommer årets första nyhetsbrev från Viltskadecenter. Våren har kommit till Grimsö och snön försvann för en vecka sedan. Spårningssäsongen är över i södra Sverige. Årets första tranor och gäss flyger över Bergslagen medan lantbrukarna vid Kvismaren planerar för vårsådden.

Information och Utbildning

Information

Viltskadecenter har under våren avslutat Studieförbundets informationsserie "Rovdjur och Känslor" med ett möte i Mora den 31 januari.

Rovdjursutredningen hade ett tvådagars möte på Sånge Säby utanför Stockholm 25-26 januari. Under våren sammanträder utredningen 1-2 gånger per månad. Nästa seminarium blir i Jokkmokk 25-26 mars, där främst renskötsel och rovdjur kommer att diskuteras. Viltskadecenter kommer att presentera en sammanställning av vad som gjorts beträffande skadeförebyggande åtgärder i renskötselområdet både i Sverige och internationellt.

Den 20-21 februari hade Viltskadecenter förmånen att ha Svenska Fåravelsförbundets rovdjursansvariga på utbildning och informationsutbyte. Det var 11 personer från Västerbotten till Halland som deltog. Utvärderingen visade att utbildningen var uppskattad och det blev en hel del bra diskussioner om bland annat toleransnivåer, ny rovdjurspolicy och informationsspridning.

Arbetsgruppen för indirekta rovdjursskador på tamdjur träffades den 13 februari.

Inga och Linn besökte DNA-labbet på Lunds universitet den 19 februari för att diskutera det fortsatta samarbetet med Staffan Benchs grupp. Alla vargspillingar som skall analyseras framöver skickas dit. Det görs även en del analyser av saliv.

Viltskadestatistiken 2006 presenterades under slutet på februari.

12-13 mars arrangerade Studieförbundet, Länsstyrelsen i Gävleborgs län, Gävleborgs Fäbodförening och Viltskadecenter en konferens om Fäbodbruk och rovdjur. Intresset att diskutera indirekta skador var stort och programmet späckat. Vi kommer gemensamt att försöka hitta en annan form inför ett liknande möte nästa år.



Stora rovdjur**Stora rovdjur****Förvaltningsmärkning varg**

11 januari märktes en varghane på 32 kg i Tuorpons sameby, sydväst om Jokkmokk i Norrbottens län.

2 mars märktes en varghane på 41 kg i Pirtijärvi sameby i Tornedalen, Norrbottens län.

3 mars märktes en varghane på 48 kg i Västerbottens län. Det är den första varg som märkts med radiosändare i Västerbotten.

Viltskadestatistiken

Vi har i dagarna sammanställt Viltskadestatistiken. Rapporten hittar du på Viltskadecenters webbplats. Antalet angripna tamdjur skiljde sig inte stort från året innan. Det mest anmärkningsvärda var kanske att antalet örnangrepp på lamm ökat. En förklaring till ökningen kan vara en ökad medvetenhet hos både besiktningsmän och fårägare om problematiken. Antalet angrepp som av besiktningsmännen bedömts vara utförda av "okänt" rovdjur har under de senaste säsongerna minskat stadigt och är i år nere på noll. Vi tolkar detta som att besiktningsmännens kompetens ökat och fortsätter att öka.



Örndödat lamm. Foto: Tommy Berglund

Problemlodjur

Under sommaren har ett lodjur i sydöstra Värmland ensamt angripit en tredjedel av alla får som angreps av lodjur 2006. Nästan varje år dyker det upp ett lodjur någonstans i Sverige som mer eller mindre livnär sig på får. Frågan är väl kanske egentligen varför det händer så sällan, de allra flesta lodjur i Sverige angriper inget får överhuvudtaget. I de fall där sådana här lodjursindivider dyker upp är den enda rationella åtgärden att avliva dem. Nästa lodjur som etablerar sig i området kommer förmodligen att bete sig som de flesta andra lodjur och inte angripa får överhuvudtaget. Vad gäller lodjuret i sydöstra Värmland så gav länsstyrelsen redan i somras tillstånd till skydds jakt. Lodjuret har dock gäckat jägarna. Under hösten har Viltskadecenter och Länsstyrelsen vid två tillfällen försökt fånga lodjuret med fotsnara i anslutning till får som lodjuret dödat. Det här lodjuret tycks dock inte vara särskilt benäget att återvända till sina byten, varför fångsten hittills har misslyckats.

Viltskadecenters PM till rovdjursutredaren

Den som är mer intresserad av omfattningen av rovdjursangrepp på tamdjur och hundar samt vilka åtgärder man kan vidta för att minska risken för angrepp kan ta del av det PM som Viltskadecenter lämnat till den pågående rovdjursutredningen. Dokumentet finns på Viltskadecenters webbplats.

Besökare från Estland

I slutet av februari fick Viltskadecenter besök av två personer från det estländska Miljöministeriet. De ville lära sig mer om det svenska systemet för att besiktiga och ersätta rovdjursskador, eftersom de under 2007 kommer att införa ett ersättningssystem även i Estland. I dagsläget ser det ut som att det estländska systemet blir väldigt likt det svenska.

Elektrisk väst mot vargangrepp på hundar

Viltskadecenter har också haft besök av Jussi Aro från Finland som uppfunnit en elektrisk väst som skyddar jakthundar mot vargangrepp. Jussi verkar väl insatt i problematiken och jagar sedan många år med Karelska björnhundar. Hans väst verkar mycket intressant, särskilt den nya modellen, som väger en bit under 1 kg. Viltskadecenter kommer att testa den nya västen under våren för att se hur den påverkar hunden. Om västen verkar OK efter det hoppas vi att en svensk återförsäljare kan komma igång innan nästa jaktsäsong.



Övrigt vilt

Få lantbrukare rapporterar skador på gröda

I januari 2006 skickade Länsstyrelsen i Östergötland, i samarbete med Viltskadecenter, ut en enkät till lantbrukarna kring den grunda slättsjön Tåkern i Östergötland. Syftet med undersökningen var att få information om hur stor andel av lantbrukarna i området som rapporterar de skador de får på sina grödor, samt att få en bild av hur brukarna ser på skadeproblematiken och länsstyrelsens skadeförebyggande åtgärder. Av de 106 lantbrukare som svarade på enkäten uppgav 82 st (77%) att de fått skador orsakade av tranor och gäss i mindre eller större omfattning under de senaste tre åren. Av dessa var det bara åtta (10%) som hade fått sina skador besiktigade av länsstyrelsens besiktningsmän och endast fem (6%) hade ansökt om ersättning för skadorna. Detta är en anmärkningsvärt låg andel, speciellt med tanke på att 42 av lantbrukarna angav att de hade fått stora skador. Resultatet stärker misstankarna om att "mörkertalet" när det gäller kostnaden för skador orsakade av tranor och gäss i jordbruksområden är högt. Även en del andra intressanta resultat framkom ur undersökningen. Den fullständiga rapporten kan laddas ner från Länsstyrelsens i Östergötland webbplats

www.e.lst.se/e/Publikationer/Publikationerjakt.htm. Där kan man även ladda ner rapporter och faktablad från undersökningar som tidigare gjorts vid Tåkern angående skadeproblematiken i området.

Kontaktpersoner: Karl-Martin Axelsson (karl-martin.axelsson@e.lst.se) och Mikael Hake (mikael.hake@nvb.slu.se).



Enkätundersökningen visar att få lantbrukare rapporterar sina skador. Här är det ett skänkt sockerbetsfält som har haft påhälsning av grågäss. (Foto: Mikael Hake©).

Preliminära resultat från tran- och grågåsräkningen 16-17 september 2006

I ett tidigare nyhetsbrev berättade vi att antalet tranor och grågäss som höll till på olika platser runtom i Sverige skulle räknas i mitten av september 2006. Resultaten från denna inventering är än så länge preliminära, men visar att något färre fåglar av de båda arterna räknades in jämfört med vid den inventering som gjordes i mitten av september 2005. Ca 190 000 grågäss och 40 000 tranor rapporterades 2006, jämfört med ca 200 000 grågäss och 47 000 tranor 2005. Resultaten är ännu inte slutbearbetade, och det är därför möjligt att antalen för 2006 kommer att justeras (i så fall troligen uppåt). En mer detaljerad redovisning kommer att läggas ut på webbplatsen

www.biol.lu.se/zoekologi/waterfowl/TRANA/Trana_Gas_Inv.htm i takt med att bearbetningen av det insamlade materialet fortskrider. Vill du ha mer information om resultaten från samtliga gåsinventeringar som gjorts genom åren kan du besöka www.biol.lu.se/zoekologi/waterfowl/Gooselnv/gcount2.htm.

Kontaktpersoner: Leif Nilsson (leif.nilsson@zoekol.lu.se) och Mikael Hake (mikael.hake@nvb.slu.se).

Fågelinfluensan – hur är läget nu?

Uppmärksamheten i medier angående fågelinfluensan har inte varit lika stor under årets höst- och vintersäsong som under 2005/2006. Under den gångna vintern har nämligen utbrott av H5N1-viruset bara konstaterats i ett fåtal fall i Europa. Till följd av dessa fall har dock Jordbruksverket beslutat höja skyddsnivån mot fågelinfluensa från nivå 1 till nivå 2 inför den kommande flyttfågelssäsongen. Detta innebär i första hand restriktioner för hållandet av tamfåglar. När det gäller vilda fåglar har man inte utfärdat några restriktioner. I Sverige har man fortfarande inte hittat någon fågel som bär på viruset sedan 21 april 2006 trots ganska omfattande provtagningar. Fortlöpande analyser görs genom fångst och provtagning av vilda fåglar, bland annat vid två platser som attraherar stora mängder änder och andra simfåglar, nämligen Ottenby på Öland och Hornborgasjön i Västergötland. Färsk information om fågelinfluensan läggs numera ut på en webbplats som administreras gemensamt av Länsstyrelserna, Arbetsmiljöverket, Jordbruksverket, Krisberedskapsmyndigheten, Livsmedelsverket, Läkemedelsverket, Smittskyddsinstitutet, Socialstyrelsen och Statens Veterinärmedicinska Anstalt. Om du vill hålla dig uppdaterad om vad som händer med fågelinfluensan kan du gå in på www.fagelinfluensa.info. Där hittar du också länkar till de olika myndigheternas hemsidor.

Kontaktperson: Mikael Hake (mikael.hake@nvb.slu.se).





Trots omfattande provtagningar så har inga fall av fågelinfluensan konstaterats i Sverige sedan 21 april 2006 .(Foto: Mikael Hake©).

Inventering

Inventering

Invandrande vargar från rysk-finska populationen

När länsstyrelsens fältpersonal spårar vargar som uppehåller sig i renskötselområdet samlas spillning in och skickas till Lunds universitet för DNA- analys. I de flesta fall kan analysen ge svar på vilket kön det är på en individ och från vilken ursprungspopulation individen kommer - den skandinaviska eller den finsk-ryska. De senaste åren har man med hjälp av denna metod kunnat konstatera att flera vargar vandrat in från Finland/Ryssland till Sverige. Under innevarande inventeringssäsong (06/07) har två invandrande vargar konstaterats i Norrbottens län. Båda visade sig vara hanar.

Inventeringssäsongen varar hela mars. Vi presenterar preliminära resultat från varginventeringen på webbplatsen och i nästa Nyhetsbrev.

Extramedel från viltskadeanslaget

Sista datum för ansökningar till Naturvårdsverket om extra medel till förebyggande åtgärder från viltskadeanslaget är 31 maj 2007.

Kontaktperson: Per Risberg (Per.Risberg@naturvardsverket.se).

Kommande aktiviteter

Kommande aktiviteter

I maj håller Viltskadecenter i en inventeringsträff för "varglänens" rovdjurs- och fältansvariga. Bland annat kommer den gångna inventeringssäsongens resultat för varg att diskuteras.

Viltskadecenter
Grimsö Forskningsstation
730 91 Riddarhyttan

www.viltskadecenter.se

0581-920 70
070-662 58 61